
The Antiphysical Review

Founded and Edited by M. Apostol

224 (2020)

ISSN 1453-4436

O stafie bintuie lumea

M. Apostol

Department of Theoretical Physics, Institute of Atomic Physics,
Magurele-Bucharest MG-6, POBox MG-35, Romania
email: apoma@theory.nipne.ro

E virusul chinez. Chinezii maninca sobolani. Si chinezul s-a adaptat la microbii sobolanului, si microbii sobolanului s-au adaptat la chinez. Si convietuiesc asa de milenii. Asa e lumea biologica facuta. Prin octombrie 2019 sportivi americani s-au dus prin China, undeva intr-o provincie chineza, cu sportul. De curiozitate (curiozitatea bat-o vina, marul Evei!) au gustat sobolani. Cind virusul da de o faptura noua, se trezeste, devine agresiv pentru oricine. Asa e facuta lumea biologica. Americanii s-au imbolnavit, i-au imbolnavit si pe chinezi, s-au dus la ei acasa in America si i-au imbolnavit si pe americanii de acasa. In timpul asta italienii faceau comert prin China. S-au imbolnavit si au ajuns in Italia. Intr-o seara a fost un meci de fotbal in Milano, intre italieni si spanioli. Suporterii au sarbatorit toata noaptea. S-au imbratisat pe strazi cu bere cu tot. A doua zi toate spitalele din Milano si din Valencia erau pline de infectati. Doctorii, naivi, s-au apropiat de virus, l-au luat si l-au dus la pacientii lor; care l-au dat celor de acasa. Italia si Spania s-au infectat. Turisti si calatori cu treburi au luat virusul din China, Italia, Spania, America si l-au raspindit prin toata lumea. S-a facut pandemie.

Europa s-a imbuibat. Europeanii nu mai muncesc, s-au lenevit. Europeanii spoliaza fostele tari comuniste, ajunse acum in mizerie. Multi romani merg in Europa sa faca treburile europenilor si sa capete o bucata de piine; mai cinstita, mai cersita, mai furata. De frica virusului romanii risipiti prin Europa au invadat Romania. Doctorii romani s-au speriat. Unii au dezertat, altii s-au infectat, spitalele romanesti au devenit focare de infectie. Citiva natarai politici care au acaparat tara s-au speriat si au decretat arestul general in Romania. A aparut isteria populara. S-au inchis fabrici, ferme, societati comerciale, piete, magazine, scoli, universitati. Toata lumea a fost silita sa stea in casa. Spitalele nu mai primeau decit virusati, si pe aia cu cintec. Ceilalti bolnavi mureau pe strada. Politicieni si medici falsi ieseau la televizor cu vata in nas si spirt pe ochi, dirziiu de frica mortii. Unu' nu s-a gasit sa le spuna adevarul, sa potoleasca nebunia.

Toata lumea crede ca omul munceste pentru bani, ca sa traiasca. Fals. Omul munceste pentru el, pentru demnitatea lui, e rostul lui pe aceasta lume sa interactioneze cu cele inconjuratoare. Sa interzici munca, activitatea omului, este crima, este genocid. Este anihilarea fiintei umane. Lumea crede ca Romania traieste de pe urma activitatii economice. Fals. Romania nu are economie; de aici si non-sensurile financiare enuntate cu emfaza in lumea romaneasca. In vremea arestului epidemic salariile au mers, mincare a fost. Nicaieri in lume notiunea de economie nu mai are sens. Automatizarea, digitalizarea, tehnologia au facut ca mincare sa fie din belsug, constructii, transporturi, comunicatii sa fie din plin, nu mai este nevoie de munca pentru a asigura viata. Material, viata este asigurata. E adevarat, o viata robotizata, formalizata, chimizata si artificializata, dar de supravietuire. Omul nu prea mai traieste astazi, mai mult supravietuieste. Singurul refugiu este in cele spirituale, la care il impinge firea lui ginditoare. Munca, activitatea sint necesare pentru nevoile spirituale. Banii se fabrica. Banca centrala a Europei tipareste citi bani e nevoie,

la fel unele banci nationale. Europa fabrica bani, nu-i lasa pe romani sa si-i fabrice singuri, ca sa-i indatoreze, in schimbul datoriilor le ia resursele. Prin ce mijloace ii constring europenii, americanii pe romani? Simplu. Daca nu se supun, nu le mai dau mancare, nu le mai dau automobile, telefoane, calculatoare. Romanii nu pot sa traiasca fara astea, si nu sint capabili sa si le produca singuri. Desigur, romanii ar putea sa faca agricultura si sa aiba propria lor mancare. Dar vin europenii si le spun: da, bine, nu va supuneti, va faceti singuri mancare, ei bine nu va mai dam automobile, nici telefoane. Romanii nu pot trai fara telefoane, fara televizoare, pe astea nu si le pot face singuri. Prinsi intre dorinta si neputinta, romanii cedeaza. Cei care au tehnologie domina lumea. Romanii nu au tehnologie. Portofoliile corporatiilor, multinationalelor sint pline de tehnologie pentru multe zeci de ani de aici incolo. Punerea ei in practica se face de catre roboti, sau saraci indobitociti, care fac munca de rutina, nici macar nu stiu ce, la ce, lucreaza. O elita minora mai face, putina, munca de creatie. Lumea este victima stiintei si tehnologiei, in folosul celor citorva care au acaparat aceste doua valori.

Rolul stiintei si tehnologiei in lumea viitoare? Din pacate, tot mai redus. Stiinta a pierdut de mult contactul cu marile ei resurse vitale. Marile teorii stiintifice devin tot mai putin cunoscute. Sint uitate, neglijate. Cei mai mari ignoranti apar astazi in stiinta. Stiinta este astazi dominata de bazaconii, elucubratii, basme si fantezii, unele de-a dreptul grotesci. Experimentatorii se joaca cu tehnologiile avansate, toate bazate pe digitalizarea informatiei, si gasesc satisfactie in tehnica si aparate. N-au scop, n-au idee. O lume ludica, infantila. Teoreticienii sint astazi saltimbacii stiintei. Impostorii se inmultesc exponential in lumea stiintifica de astazi. Minciuna stiintifica este cu atit mai senzationala si de succes, cu cit este mai sfruntata. Omul stiintific este astazi in deriva tehnologiei si a fanteziei necontrolate. Este victima propriei lui indrazneli, propriilor lui succese anterioare. Vom trai intr-o lume de dobitoci tehnologizati, computerizati, multi periculosi.

In Romania s-au inchis scolile, universitatile, cu ocazia virusului. Virusul a fost un pretext. Romanii de-abia asteptau sa nu mai invete, sa nu mai faca pe profesorii. Dar, desigur, sa le mearga salariile. Si salariile le merg. Au inventat gluma sinistra cu invatamintul de la distanta, pe care il pocesc pe englezeste in fel si chip, ii zic remote, online. Copiii, tinerii nu vor sa invete. Asta, peste tot in lume. Asa a fost totdeauna. Invatatura s-a facut, atunci cind si acolo unde s-a facut, prin constringere. Astazi scoala e libera si democratica. Ca sa aplici mijloace de constringere trebuie sa crezi in scopul acestor mijloace. Profesorii nu mai cred in valoarea educatiei, a instructiei, a invatamintului, a civilizatiei. Sint deznadajduiti, disperati, invinsi. Societatea nu mai crede in invatamint. Nu e nici o nevoie sociala de oameni instruiti. Acea elita minora care inca poate mai ramine necesara apare spontan. Invata singura. Scolile si universitatile nu se vor mai deschide niciodata in Romania. Profesorii vor fi platiti sa stea acasa. De unde se vede cit de relevanta este economia. Elevii, studentii vor da cel mult examene, pe stadioane, in corturi, cu probe tip grila, "e-adevarat ca vaca are patru picioare?, da, dom'le profesor!, vaca are patru; bravo, ai trecut examenul, poftim diploma". Sa nu ridem, asa se trec astazi, nu numai in Romania, examenele si tezele de doctorat. Desigur, ne vom distruge. Vom fi o masa informa de sclavi ignoranti, vom trai in cea mai adinca promiscuitate si mai neagra mizerie. Dar nu ne pasa. Avem salarii, casa, automobil, telefon, tableta si mancare. Traiasca viata! Bine ca e pace!

In Romania institutele de cercetare stiintifica s-au inchis. Cercetatorii muncesc de-acasa. Fac telemunca. Experimentele, laboratoarele? Nu mai e cazul, o data ca nu se mai fac experimente, nu mai e nevoie, apoi, chiar daca mai sint, merg singure. Automat! Cu calculatorul. Stiti o inselatorie mai sfruntata? Salariile in cercetare, desigur, merg (si ce salarii!). Cum explicam? A, simplu, e o etapa noua, lumea a progresat, alta viata, noua normalitate! Ca doar n-o sa spunem ca oamenii sint putori. Directorul si femeia de serviciu mai vin inca in institute, ei sint autosacrificati. Deoarece e nevoie sa rezolve stringenta problema zilnica a cafelei, pirdalnica. Femeia face cafeaua, si directorul o bea. Apoi rigiie impovarat de treburi si griji, se mai freaca de fotoliile opulente

din cabinetul lui directorial (ati observat ca astazi directorii nu mai au camere de lucru, birouri, nu, ei au cabinetel!). Apoi pleaca acasa obosit, unde zace. Isi plimba ciinele, se-ndoapa, iarasi regurgiteaza, si adoarme bintuit de griji. Cite-un functionar de la minister, ratacit, uitat prin birourile ministeriale goale, ca soldatul japonez in jungla (fiindca ministerul munceste si el de-acasa), le mai cere citeodata cite-o hirtie. Directorul pune femeia de serviciu sa rascoleasca prin dosarele, dulapurile prafuite si sa aduca hirtia de anul trecut, de acum doi ani, trei. Ii schimba data, in capul lui asta se cheama a updata, tot pe englezeste, si-o inainteaza la minister. Prin email. Daca vrei sa ai succes ca director de institut de cercetare stiintifica in Romania atunci trebuie sa omori toti cercetatorii, intrucit e mult mai usor sa tirasti dupa tine o caruta de cadavre. Alea nu miriie, nu cirtesc, nu ridica probleme. Mortii sint cuminti, cadavrele sint obediente, si tacute. Iar tu, ca director, ai liniste in institut, totul merge bine, ai succes managerial si iti incasezi prima enorma de la sfirsitul anului. Cercetatorii sint mediocri sau submediocri, sint disperati, dezorientati, nu stiu ce li se intimpla, dar li se pare bine, cel putin binisor. Nu vor sa munceasca, munca e grea, munca e pentru negri, nici nu mai stiu de mult sa munceasca, n-au stiut de fapt niciodata. Institutele de cercetare stiintifica din Romania nu se vor mai deschide niciodata. Virusul asta a picat din cer ca mana. Si a invins. El arata ca un cactus ultra-miniatural, o biluta mica, mica, acoperita de tzepe. O sa-l punem in rama, sa facem tablouri cu el, si o sa-l ridicam pe pereti. Vom adula civilizatia virusului, ne vom inchina la tzepii lui, ca pe vremuri la coroana regelui si mutra sefului statului, ca omul are nevoie de idoli. Bine ca e pace, cum am spus, si stiinta merge inainte victorioasa. Din succese in succese, fara sa ne pese.

Sa luam, de exemplu, genomul uman. Pornit prin anii 80, cu mult senzational, cu multi bani. Tehnici experimentale arhi-cunoscute, o difuzie, un spectru optic, date agregate de computer, nici una nu ne-a aratat nimic, decit o succesiune de molecule de hidrogen, oxigen, carbon, azot, sulf, celebrele gene cromozomice ale genomului uman din acizii nucleici. Nimic consistent. O adunatura de date, mai mult sau mai putin repetabile, fara nici o noima. Genomul uman si genomul vietii, in general, nu ne-au invatat nimic. Absolut nimic. Nu ne-au adus nici o informatie utila, revelatoare. Asta pentru ca nu a existat, si nu exista, nici o idee referitoare la subiect. Am lucrat mult si orbeste, si ne-am ales cu un sir de date care nu ne spun nimic. L-am dat si-l dam ca pe un mare succes. Ne-am aflat in treaba. Genomul uman este un mare esec al stiintei biologice. Ca lumea naturala ar fi o mare carte deschisa pe care o citesti cu matematica, dupa cum ar fi spus Galilei, e o buna prostie. Nimic mai fals. C-ar fi opera lui Dumnezeu pe care o deslusesti cu experimentul, cum ar fi spus Bacon, e o alta mare naivitate. Ca e suficient sa lucram, sa muncim in cercetarea stiintifica, cu aparatura buna, preferabil sofisticata, sa facem experiente, sa adunam date, sa citim aceasta imensa carte naturala este o dulce copilarie. Nu poti citi nimic daca nu stii limba, daca n-ai o gramatica cu reguli gramaticale. In stiinta trebuie sa ai idei pe care sa le confrunti cu experienta, trebuie sa ai viziuni, imagini, concepte, teorii. Lumea naturala se construiesc intii in capul nostru, si numai apoi vedem cit de buna e constructia, prin confruntarea cu practica. Pentru a avea idei stiintifice trebuie sa ai practica stiintifica, sa stii, sa cunosti, sa observi, sa ai simtul stiintific functional. Paradoxal poate, pentru a sti trebuie sa stii. In stiinta nu se aduna cunostintele cu farasul, prin harnicie, precum gospodina, ele se construiesc in jurul ideilor stiintifice. In genomul uman nu s-a stiut nimic, si nu se stie nimic. Lucraram de pomana, cum se zice in popor.

In general, in biologie si medicina domneste o ignoranta inspaimintatoare. Este evident ca in corpul viu exista procese fizico-chimice specifice. Studiul biologiei trebuie facut de fizicieni si chimisti superiori, la nivel de profesionisti creatori, pentru a deslusi specificitatea. Nu intimplator cele citeva cunostinte importante in domeniu le datoram unora ca Delbruck, Gamow si Schrodinger. Prin anii 70 s-a pornit biofizica. Sperantele au fost tradate repede, biofizica s-a umplut de fizicieni si chimisti mediocri. Exista o mare dificultate in acest studiu, nu putem experimenta pe omul

viu. O putem face pe animale, dar animalul nu-i ca omul. Singura resursa pare sa fie observatia empirica milenara. Ierburile medicinei chinezesti par a fi mult mai eficace. Europa nu a putut asimila aceste cunostinte, pentru ca nu are si nu crede in traditie. La inceputul secolului al 20-lea chimia a facut medicamentele sintetice. Un mare dezastru. Aproape toate medicamentele sint esecuri periculoase. Cu exceptia citorva chimisti de geniu, care au descoperit microbii, ca Pasteur, sapunul, penicilina si aspirina, si citeva vaccinuri discutabile, nimeni n-a facut vreun progres. Prostetica si chirurgia au beneficiat mult de pe urma tehnicii dezvoltate de fizica, si au progresat, dar medicina interna, generala, a cantonat in cel mai negru marasm; altfel emfatic, cu morga si banos. Industria farmaceutica face bani grei cu minciunile ei chimice periculoase. Multe sate pierdute in tundra ruseasca infinita au si astazi vraci si samani, sint mult mai utili decit doctorii cu diploma. Lasind la o parte ca nu se duce nici un doctor acolo.

Intre altele, nu stim mai nimic despre virusi. Stim numai ca sint macromolecule cu un fragment de acid nucleic. Cu dimensiuni intre 0.1 si 10 micrometri. Si sint foarte multi, enorm de multi, si foarte variati. Astfel de informatii le-am obtinut cu microscopul electronic. Cam aici se limiteaza stiinta noastra despre virusi. Nu prea putem sti mai mult, fiindca ar trebui sa facem experiente pe oameni vii, ceea ce nu ne e la indemina. Unii virusi sint esentiali pentru viata, cu ei convietuim, altii sint foarte periculosi. Cei ofensivi patrund in celula, sint multiplicati de celula, la fiecare pas celula moare putin, dar si virusul moare putin. Nu numai virusul infecteaza omul, dar si omul infecteaza virusul. Dupa un numar de cicluri de astea (cam cite? nu stim!) se potolesc amindoi, si omul si virusul. Mediul biologic al omului este si el plin de astfel de virusi. Adica pisicile noastre dragi, prietenii ciini, pasarelele, dragile noastre animale de companie, etc. Dupa lupta si negocieri, se incheie pacea. Omul moare sau devine imun, virusul devine dormant, nu piere niciodata. El doarme inasa numai in sinul populatiei gazda. Diversele populatii umane sint diferite biologic. Daca un organism uman proaspat vine in contact cu un virus ce doarme intr-o populatie imuna, de oameni sau de animale, virusul se reactiveaza si produce infectii. Contactul fizic intre populatii diferite este un factor de risc serios. Sint nenumarate exemple istorice. Ciurma adusa in Europa de soarecii din Egipt, in transporturile de grane, holera luata de englezii Indiei din Gange, bolile venerice aduse din noul continent american, variola cuceritorilor europeni care a decimat America, gripa spaniola izbucnita dupa amestecul populatiilor in primul razboi mondial. Renasterea si-a ris de interdictiile bisericesti si-a pus in locul cuminteniei bigote superbul templu al corpului uman, minunea minunilor, natura suprema. L-a sculptat pe David, cam in ... fundul gol, a pictat-o pe Venus, cam in neglige, si a dat liber la desfrii. Plaga s-a raspindit ca fulgerul in Europa naturala eliberata de religie. Nu exista decit un remediu: abtinerea, infrinarea; si unul ceva mai slab, sapunul, aceasta mare inventie a omenirii.

Nu sint impotriva ignorantei, prostiei, rautatii; nu sint impotriva tilharilor, jefuitorilor, sceleratilor, nici macar a criminalilor. Sint si ei fapturile lui Dumnezeu, mioare ratacite, care-si duc blestemul, crucea. La urma urmei, traим in cea mai buna lume posibila. Nu sint pentru eutanasiere. Nu sint impotriva acestora, dar pot sa ajung sa ma ridic impotriva lor. Ca ce ma fac eu daca vreau sa merg la scoala, la institut, sa invat, sa-i invat pe altii, sa ma ocup cu stiinta, si cei multi hotarasc sa inchida scoala, universitatea, institutul? Nu sint ei impotriva mea, nu-mi primejduiesc ei mie viata? Fac eu rau cuiva ca vreau sa muncesc intr-un cadru social? Ca vreau sa vorbesc cu altii care au aceleasi interese profesionale ca mine, putini, adevarat, dar atiti citi sint? Ca una e vorba, si alta e emailul sau internetul. Nu e nici o diferenta intre om si masina? Sau imi fac eu mie insumi un rau prin asta? Poate astia multii si decisiile vor sa ma apere, de mine insumi, poate e mai buna izolarea, singuratatea, ignoranta, decit socializarea, invatatura? Poate ca e mai bine sa ti se aduca salariul la gura, in gaura ta de sobolan, ca la un neajutorat, decit sa vorbești cu semenii tai, sa inveti de la ei, sa-i inveti si tu cite ceva pe ei. Poate ca e mai bine sa traiesti din mila celorlalti, decit sa vorbești oamenilor, sa vezi cum li se aprinde in ochi lumina intelegerii, ca

si tie, cind si cind? Sa impartasesti cu ei aceeasi bucurie a intelegerii lucrurilor. Sa te recunosti in ei, si sa te bucuri ca poti, ca vrei, ca trebuie sa faci bine. Poate e mai bine sa fii bicisnic, decit bun si puternic? Poate ca e mai bine sa ne injosim in ochii nostri, decit sa fim demni si sa avem respect pentru noi insine? Da, desigur, e mai buna ignoranta si bicisnicia! Pai da, desigur, e mult mai bine sa dai in gropi si sa-ti rupi un picior, din negliobie, din nestiinta, decit sa fii prevazator si sa ocolesti groapa. Da, stiinta te ajuta sa supravietuiesti, sa ocolesti groapa, asta e rolul ei, la asta e ea buna. La ce e buna stiinta? sint intrebat deseori. Raspunsul meu e mereu acelasi: stiinta te face sa nu dai in gropi! E putin, e minor, e neinsemnat? Oare? Viata ta si a celorlalti e putin lucru? Atunci ce sa mai spun de modestie. Astfel de trisme fac obiectul unei filosofii existentialiste la moda, care face ravagii.

Cum sa ne ferim, cei putini si buni, de cei multi si inraiti, in democratia care prapadeste astazi lumea? E posibil? Ca bine pare sa fie, fiindca noi le vrem celor multi si inraiti binele si ei ne fac raul. Cum sa reusim, cei citiva, cind majoritatea celor multi si rai este la putere? Hoardele au facut prapad. N-au guvernat, dar au nimicit. Sa ne gindim la hoardele mongole, sa ne aducem aminte ce dezastru au facut hitler si napoleon cind nu si-au infrinat actiunile militare si au chemat sub arme pe toti cei multi, nepriceputi si inraiti. Si sa comparam cu armata machedonului, sau cu armatele mici ale generalilor republicii romane, care erau constituite din putini soldati, dar hotariti, motivati, inarmati si, mai ales, bine organizati. E posibil, asadar. Cei putini si buni trebuie sa se uneasca, trebuie sa se organizeze, puterea trebuie s-o ia votul minoritar bun, nu votul majoritar. Un pluton de jandarmi bine organizat si motivat poate controla un oras intreg dezlantuit la rele. A, imi veti spune, cei putini si buni nu se unesc. Eu cred ca e fals, ei se unesc spontan, fara deliberari, numai faptul ca eu scriu acum aici aceste rinduri este deja semnul puterii celor putini si buni.

Cum se construiește motivația celor putini si buni? Cum ii deosebim de cei putini si rai? Cum deosebim binele de rau? Epoca noastra moderna, care-si face veacul in sordide cafenele universitare si joase circiumi academice, a raspindit harnica in toata lumea, cu o virulenta teribila, ideea ca aceasta este o intrebare grea, adinca, rea, filosofica, fundamentala, al carei raspuns nu-l stim. Adica, ignoranta e triumfatoare. Eu nu cred asta. Eu sint convins de contrariu. Sa ne uitam bine la noi, si vom sti imediat raspunsul la aceasta intrebare. Sa ne gindim ca toti sintem nascuti nu confectionati, din parinti, din stramosi, care ne-au facut, atunci cind ne-au facut, din iubire. Sa ne gindim ca toti o sffrsim, avem o viata finita, nimeni nu scapa si nici nu-mparatoste pamintul. Si sa punem mina pe munca, sa interactionam cu lucrurile, cu oamenii din jurul nostru, cu lumea in care traим. Si atunci vom vedea ca binele ni se desfasoara clar in fata ochilor, vom fi noi insine binele. Ca si adevarul, ca sa vobesc si eu filosofic, ca si frumosul, binele isi este lui insusi principiu, adica nu se explica prin ceva, nu decurge din ceva. Ca si adevarul si frumosul, binele este, ni se arata. Aud adesea intrebarea: crezi in Dumnezeu? O aseman totdeauna cu o intrebare glumeata pe care un batrin hitru ne-o punea noua, copiilor din mahalaua in care am crescut. Ne intreba, mosu' dracu': mergeti la scoala, ce stiti voi de la scoala, ce-ati invatat la scoala? Multe, spuneam noi, cu matematica, cu literatura, cu aia, cu ailalta. Da?, zicea mosul cel hitru si rautacios. Atunci ia sa-mi spuneti voi mie daca stiti ce ingroapa pisica? Noi ramineam incurcati, ne gindeam la vreo comoara, la vreun soarece, poate osul, precum ciinele. Nu urmaream pisica, nu cunosteam realitatea, nu bagasem de seama evidenta, n-o observasem, desi, poate o vazusem de multe ori. N-ati obsevat ca de multe ori privim fara sa vedem? Ascultam fara sa auzim? Asa si cu credinta in Dumezeu. N-am in ce sa cred, din moment ce Dumnezeu exista. El este. Sa privim atenti in noi insine. Il vom vedea. Cum sa cred in ceva ce este? Asa si cu binele. Binele se desfasoara in fata ochilor nostri, trebuie numai sa fim un pic atenti, binele sintem noi cei care ne amintim de parinti, de moarte si muncim. Ori de cite ori cineva ne spune sa faci asta intrucit, deoarece, fiindca asta este bine, ai de tras avantaje, profituri, cistigi, sa nu-l ascultam. Ce ne spune ala nu

e bine. Dar ori de cite ori ne amintim, cineva ne aminteste, ca sintem nascuti din parinti, ca vom sfirsi, ca trebuie sa punem mina pe munca; ei da, atunci ala e binele, si cel ce ne spune asta ne vrea binele. Cam asta e.

Se zice ca unu' sapa un tunel dintr-o pivnita pe sub strada ca sa ajunga la seiful bancii de vis-a-vis si sa-l fure. Pe masura ce sapa tunelul, incepuse sa-i placa. Tirnacopul e puternic, musca cu sete piatra, cazmaua e ascutita, patrunde adinc in pamint, lopata aduna bolovani, treaba merge, tunelul inainteaza. Cind a terminat, i-a parut rau ca nu mai are ce sapa. A renuntat la seif si s-a dus sa faca sosele, santuri, gradini, s-a angajat la o mare corporatie multinationala si facea gropi in cimitir. A devenit un om onorabil, cinstit, si, mai presus de toate, fericit. L-am intilnit. Era luminos, cunostea binele, si, ajuns acum la o virsta inaintata, mi-a vorbit de parintii lui.

Virusul ne-a invrajbit pe toti. Conflictetele apar numai intre frati, intre cei asemenea. Nu ne certam niciodata cu vintul, nici cu ploaia, nici cu pietrele. Sintem asemenea prin originea noastra comuna, prin natura noastra biologica si prin firea noastra. Firea umana consta din cele trei repere: parintii, sfirsitul si munca. Ori de cite ori le avem vii in minte, avem ratiune, sintem rationali; atunci vedem binele, adevarul si frumosul. Multiplicitatea acestor lucruri identice, vizibila in numarul nostru, este originea conflictelor umane. Toate conflictetele noastre sint rationale, acceptabile, benefice si rezolvabile. Ori de cite ori uitam cele trei repere definatorii, devenim rai, irationali, primejdiosi unii altora. Instinctul nostru vital, care ne diferentiaza prin rasa, etnie, cultura, ne face sa uitam de noi. Toate aceste porniri vitale, care ne aduc atitea satisfactii orgolioase: ne fac artisti, savanti, cuceritori, eroi, mari sportivi, toate aceste izbinzi care duc lumea inainte, acte perfect irationale, inraiesc profund omul. Si de fiecare data dupa un astfel de succes trebuie sa aducem sacrificii zeilor, precum Pitagora, care a sacrificat o suta de boi drept multumire, de fapt penitenta, pentru ca zeii i-ar fi ingaduit descoperirea teoremei. Penitenta, ispasirea, smerenia ne aduc starea de bine, de adevar, de frumos, starea rationala. Este raspindita parerea ca dupa descoperirea relativitatii, a teoriei gravitatiei, Einstein ar fi ramas vlaguit si s-a comportat toata viata lui ulterioara ca un vegetativ. Nimic mai fals. Einstein a ramas in putere, ba puterile i-au crescut dupa aceasta grandioasa realizare. Dar a inteles ca trebuie sa-si ispaseasca pacatul, si nu s-a mai apropiat de cercetarile lui de fizica. In avintul vital al confortului fotoliilor lor prezidentiale, guvernantii nostri au crezut ca sint aparatorii omului, ca au datoria sa-i puna pe toti romanii la adapost de virusul teribil, ca fara ei viata pe teritoriul Romaniei s-ar stinge. Teribil orgoliu. Si au luat cea mai comoda si cea mai periculoasa masura pe care orbirea irationala o poate dicta: tot romanul sa stea in casa si sa taca. Sa nu munceasca, are voie numai sa-si mingiie pisica, si sa si-o plimbe. Un orgoliu nemasurat, care a produs si produce crime.

Romanii nu sint singuri in aceasta stare deplorabila. Aud ca in Olanda cursurile universitare se vor desfasura online in anul viitor. Se incetateneste credinta ca putem da studentului, elevului cartea, cursul, asta ar invata din ele si isi va da examenul (probabil tot online!). Apropoz, daca tot ar merge asa, de ce mai e nevoie de online? Si de profesor electronizat, electric? Daca tot merge asa, de ce profesorii nu-si fac clipuri video ca vedetele, sa le distribuie pachet studentilor, sa scape de osinda asta saptaminala de a tine cursuri? Daca tot ar merge asa de ce mai e nevoie de profesorii noi, cind am avea filmele cu profesorii vechi, morti de mult? Daca tot invata el, studentul, din filme, mai crede el ca asta e realitatea? Ca filmele sint doar surogate, cind nu sint fictiune. Plus ca-si pune filmul de cite ori vrea. Mai este stiinta, invatatura, o valoare superioara in aceste conditii, o surpriza irepetabila, unde tocmai de-aia trebuie sa casti ochii si urechile, ca nu se mai repeta? Toti cei care cred asta nu prea stiu ce este invatatura, pentru ca n-au invatat niciodata. Ei au impresia falsa ca stiinta este un obiect finit, bine definit, clar, rational, care poate fi inghitit ca apa. E fals. Stiinta este irationala, rationala este numai forma ei, care induce mult in eroare. Profesorul, oricit ar fi el de mediocru, are simtire. Simtirea asta il face sa fie nesigur pe el, sa se bilibie poate, sa ezite, sa-i tremure mina, ochii, glasul, sa se opreasca o clipa din mersul

lui monoton la catedra, fara sa vrea, cind ajunge la aceste lucruri delicate, confuze, subtile si, in fond, necunoscute, atunci cind preda cursul, lectia. Aceasta nesiguranta, ezitare involuntara, este vizibila in starea lui fizica si se simte. Transmiterea cunostintelor stiintifice este in mare masura obisnuirea cu aceste cunostinte, aceasta obisnuire se face daca vezi in fata ochilor un om viu care crede, pretinde ca el s-ar fi obisnuit cu ele, care incearca sa arate cum s-a obisnuit el insusi, pentru ca studentul sa-l imite apoi. Actul de transmitere a cunostintelor stiintifice este actul unui instinct vital, care trebuie simtit, trait. Lectia unui profesor, oricit ar fi el de precar, este o performanta umana, aproape artistica. Exista accente in expunerea unei cunostinte stiintifice, acestea sint multe si au o ordine, chiar daca profesorul nu stie sa le puna pe toate la locul lor cautarea lui de a fi clar, logic, verosimil, credibil este transmisibila prin persoana lui fizica. Invatatura este ca riia, se ia prin contact nemijlocit, prin trairia comuna profesor-student, profesor-elev. Lectia este o traire comuna, o experienta initiatica; nu este trasmiterea unei informatii stiintifice. Informatia o poti lua din carti, din reviste, din imagini, de pe calculator. Dar trairia n-o poti lua decit daca esti alaturi de omul viu, traiesti odata cu el. Invatatura este un act al subconstientului. Daca eu spun: trenul de Constanta pleaca din gara peste 5 minute, asta este o informatie. Ea rezulta dintr-o cunostinta stiintifica, dar nu este stiinta. Stiinta in acest context este sa intelegem ce este trenul, unde e Constanta, ce este gara, cum se masoara timpul, ce inseamna cinci, etc. Cind ii vezi pe calatori ca se duc la trenul de Constanta dupa un astfel de anunt, cind simti durata dupa care trenul se pune in miscare, cind auzi ca trenul a ajuns la Constanta incepi sa intelegi stiinta din spatele informatiei. Ca studentul sa stie cind pleaca trenul de Constanta nu e nevoie nici de universitate, nici de profesor, nici de cursuri, nici de diploma universitara; el poate afla informatia din gara, din ziar, de pe internet. Universitatea este altceva, cei care au fost la universitate si n-au invatat nu stiu. Predarea cursurilor universitare, a lectiilor in general, online este o falsificare groteasca, o maimutzareala. Dar e perfect posibila. Filmul poate inlocui viata, cu emotiile ei cu tot. Se poate face, si se va face. Dar se ridica amenintatoare, insidioasa, rea, aducatoare de rele intrebarea: de ce? De ce inlocuim viata cu un surrogat?

Am vazut o data cum un mester fierar invata meserie pe un ucenic. Credeti ca-i spunea sa ia potcoava, s-o prinda bine cu clestele, s-o puna in foc pina ajunge la temperature de 1200 grade, s-o aduca apoi pe nicovala, s-o bata cu ciocanul pe-o fata si pe alta, etc, etc? Nici vorba. I-a spus: fii atent ce fac eu, si faci ca mine. Isi desfasura ritualul cu potcoava, ucenicul era numai ochi, apoi i-a dat lui potcoava si l-a urmarit, l-a indreptat, l-a ajutat sa faca ce a facut el. Stiti cum invata chirurgii meserie? Credeti ca din carti, online? A, asta vad ca stiti. In stiinta formalizarile, care au valoare generala, de standard, sint foarte putine, de foarte mica aplicabilitate, si de putin folos. In trasmiterea cunostintelor stiintifice exemplul personal este hotaritor. Profesorul nu trebuie sa spuna la tabla decit: fiti atenti si faceti ca mine. Explicatiile si discutiile vin dupa aceea. Ele ajuta, dar nu suplinesc.

Institutele de cercetare stiintifica din Romania s-au inchis. Nu se vor mai deschide. Cercetarea stiintifica din Romania va pieri. Mai intii, nu exista nici o utilitate sociala a cercetarii stiintifice. Apoi, utilitatea ei "stiintifica", adica "cercetarea este utila sie insesi", devine tot mai precara intr-o tara singura, mica si saraca, ajunsa in mizerie. Ea este valabila in consortii de tari, in mari colaborari internationale. Cercetatorii romani vor deveni persoane particulare, consemnati intr-un registru national, se vor gasi unii pe alii, daca au nevoie, din acest registru. Vor deveni particulari. Vor ramine poate unul, doua asa-zise proiecte afiliate marilor colaborari internationale. Stiinta se va dicta de la centru. Peste tot in lume bate acest vint de coagulare in cercetarea stiintifica. Cercetatorii vor deveni simpli particulari, platiti de stat, nu e nici o problema cu banii, cum am spus. Cercetarea orientata, aplicativa, se va face in marile corporatii. Cercetatorul va deveni "liber sa-si urmareasca propriile idei creative", fara sa aiba nici o "obligatie" fata de nimeni, mai ales fata de acest atit de hulit "stat", acest leviathan, behemoth feroce. Vom fi astfel in sfirsit

in pas cu noua moda, cu democratia si "valorile ei perene, eterne". Romania va face astfel inca un mare pas catre modernizare. Asta va fi in ton cu digitalizarea administratiei, cu liberalizarea scolilor si universitatilor, cu home-schooling, cu invatamintul de acasa, cu grija medicala privata, cu independenta absoluta a justitiei.

Ce era de facut in Romania la declansarea epidemiei, pandemiei? Mai nimic special. In nici un caz nu trebuia facut ceea ce au cerut autoritatile formate din vreo citiva tembeli ajunsi la virful puterii si vreo citiva dubiosi cu diplome de medic. Orice om normal se spala cu apa si sapun. Orice om normal se fereste de boala. Nici un om normal nu se baga in aglomeratie, nu sufla in gura celuiilalt, nici un om normal nu sta sa-i sufle altul in gura, nu baga in gura mina de pe clanta. Poate cel mult copiii ar fi trebuit controlati, desi in mediile lor de gradinita, scoala, familie sint destul de feriti. Sigur, exista si oameni anormali, imprudenti, unii de-a dreptul viteji sinucigasi, eroi; eroi au fost, eroi sint inca. Nimeni nu-i poate face sa devina normali. S-ar fi imbolnavit, foarte probabil, cum de altfel au cam si facut-o. Ei, atunci medicii trebuiau sa-si faca datoria. Ar fi fost poate o asa-zisa invazie de infectati in spitale. Cam cit de multi? Medicii trebuie sa invete si cum sa faca fata unui astfel de presupus asalt. Se instalau usor spitale de campanie, spatii si logistica suficienta, infectia nu are tratament, e nevoie numai de grija si atentie medicala. Ar fi murit oameni? Cam citi? Oricum cu oxigen la terapie intensiva n-am salvat decit vreo citiva, daca i-om fi salvat si pe aia. Cei care s-au salvat, s-au salvat singuri.

In Romania mor 1200 oameni pe zi. De virusul chinez au murit in medie 10 pe zi, vreme de vreo 3 luni. Ce reprezinta, si cit, 10 fata de 1000? Cam asta e diferenta intre gandirea stiintifica si isteria criminala.